

CATS

MATKALLA KOHTI MUSIKAALIN ENSI-ILTAA

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU

Musiikin koulutusohjelma

Musiikkiteatteri

Opinnäytetyö

Syky 2008

Tuukka Raitala

Lahden ammattikorkeakoulu
Musiikin koulutusohjelma

RAITALA, TUUKKA: CATS - MATKALLA KOHTI MUSIKAALIN ENSI-ILTAA

Musiikkiteatterin opinnäytetyö, 57 sivua , 15 liitesivua
Syksy 2008

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyöni kirjallisessa osiossa käsittelen säveltäjä Sir Andrew Lloyd Webberin musikaalia Cats. Esittelen säveltäjän ja hänen tuotantoaan, ja kirjoitan kuinka itse näen musikaalin tarinan. Samalla kun esittelen musikaalin tarinan kuvailen musikaalin hahmoja. Avaan lukijalle teoksen musiikkia, sekä teoksen tärkeimpiä musiikillisia teemoja. Lopuksi kerron omasta osallistumisestani musikaalin tuotantoon Lahden kaupunginteatterissa tanssija-laulaja-näyttelijänä.

avainsanat: Cats-musikaali, Sir Andrew Lloyd Webber, musiikkiteatteri

Lahti University of Applied Sciences
Faculty of Music

RAITALA, TUUKKA: CATS - THE JOURNEY TO A MUSICALS PREMIER

Bachelor's Thesis of Musical Theatre 57 pages, 15 appendices
Autumn 2008

ABSTRACT

This thesis is about Sir Andrew Lloyd Webber and his musical Cats. I introduce to you composer Lloyd Webber and his most important works and I explain how I see the story of Cats-musical. At the same time as I explain my vision about the story I define main characters from the show. I also define the music from the show and I open some musical main themes to reader. At the end I tell you how I take a part to Cats-musical at Lahti City Theatre as a dancer-singer-actor.

keywords: Cats-musical, Sir Andrew Lloyd Webber, musical theatre

SISÄLLYS

1 JOHDANTO

2 SIR ANDREW LLOYD WEBBER

2.1 Historia

2.2 Cats-musikaalin synty

2.3 Musikaalit

3 CATS-MUSIKAALIN TARINA

3.1 Ensimmäinen näytös

3.2 Toinen näytös

4 CATS MUSIIKKI

4.1 Ensimmäinen näytös

4.2 Toinen näytös

5 MATKALLA KOHTI MUSIKAALIN ENSI-ILTAA

5.1 Harjoitusaika

5.1.1 Kevät

5.1.2 Kesä

5.1.3 Syksy

5.2. Esityskausi

6 LOPPUSANAT

LÄHTEET

LIITTEET

1 JOHDANTO

Taiteellistoiminnallinen opinnäytetyöni käsittelee Andrew Lloyd Webberin musikaalia Cats ja omaa osallistumistani musikaalin tuotantoon tanssija-laulajana näyttelijänä Lahden kaupunginteatterissa 2006 - 2008.

Opinnäytetyöni sisältää säveltäjän esittelyn, musikaalin tarinan ja hahmojen esittelyn sekä kuvailen musikaalin musiikkia mahdollisimman monipuolisesti ja avaan lukijalle musikaalin tärkeimpiä musiikillisia teemoja. Liitteenä työni sisältää cd:n, jolta voi kuunnella luvussa 5. olevat nuottiesimerkit. Lopuksi kirjoitan, kuinka oma matkani Cats-musikaalin parissa alkoi valmistautumalla musikaalin koe-esiintymiseen ja harjoituksiin jo keväällä 2006 ja kuinka päästiin aina musikaalin ensi-iltaan ja esityksiin saakka. Kirjoitan myös, kuinka esityskaudemme (syksy 2007 - kevät 2007 - syksy 2008) eteni.

Cats on yksi maailman suosituimmista musikaaleista ja sitä on esitetty ympäri maailmaa 26 maassa, yli 300 kaupungissa. Musikaali on käännetty kymmenille eri kielille kuten: Japani, Unkari, Norja, Suomi (1986 Jukka Virtanen, 2007 Mikko Koivusalo), Hollanti, Ruotsi, Venäjä, Ranska, Espanja (kaksi versiota: Meksiko ja Argentiina), Italia ja Saksa (kolme versiota: Saksa, Itävalta ja Sveitsi). (Really Useful Group¹, 2008.)

Musikaalin ensi-ilta oli New London teatterissa Lontoon West Endissä 11. toukokuuta 1981, jossa sitä esitettiin aina 11. toukokuuta 2001 asti. Esityksiä kertyi huikeat 8 949. Broadwaylla New Yorkissa musikaalin ensi-ilta oli 7. lokakuuta 1982, Winter Garden teatterissa. Siellä musikaalia esitettiin 10. syyskuuta 2000 asti ja esityksiä kertyi 7 485. (Really Useful Group², 2008.)

Musikaalia on esitetty Suomessa vain Helsingin kaupunginteatterissa 1986-88 (LIITE 1) ja nyt toisen kerran Lahden kaupunginteatterissa (LIITE 2).

2 SIR ANDREW LLOYD WEBBER

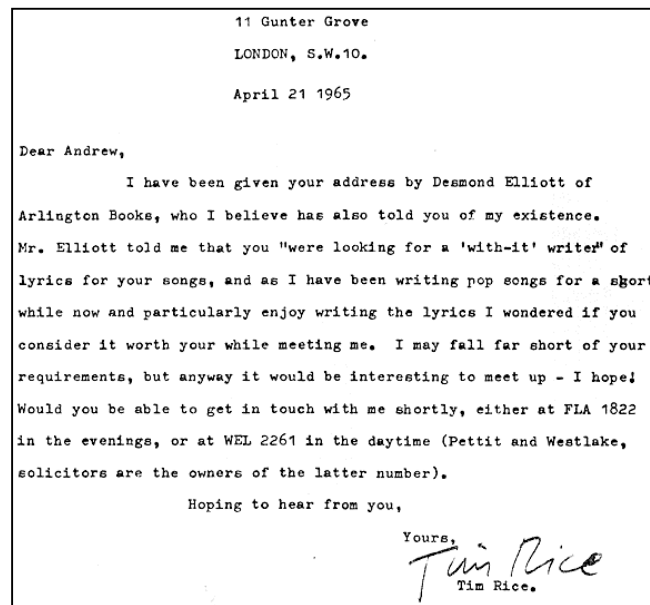
Sir Andrew Lloyd Webber (22.3.1948 -) on yksi maailman tunnetuimmista musikaalisäveltäjistä ja -tuottajista. Hänen tunnetuimpia musikaaleja on esitetty vuosikymmeniä Lontoossa, New Yorkissa sekä ympäri maailmaa. Näitä ovat muun muassa *Cats*, *Phantom of the Opera*, *Jesus Christ Superstar*, *Evita*, *Starlight Express* ja *Sunset Boulevard* (LIITE 7). Lloyd Webber on palkittu mm. Oscar-palkinnolla (Best original song, *You Must Love Me*, *Evita*, 1996), kolmella Grammy-palkinnolla (mm. *Cats* ja *Evita*), Golden Globe-palkinnolla (Best original song, *You Must Love Me*, *Evita*, 1997), Emmy-palkinnolla (*Jesus Christ Superstar*, 2001) ja hänet aateloitiin vuonna 1992, jolloin hän sai arvonimen *sir*. Vuonna 1983 hän osti Palace - teatterin Lontoosta joka oli hänen ensimmäinen teatterinsa. Tällä hetkellä hänen tuotantoyhtiönsä Really Useful Group omistaa Lontoosta seitsemän teatteria, muun muassa Her Majesty's teatterin, jossa on esitetty *Phantom of the Opera* - musikaalia aina vuodesta 1986 lähtien. (Andrew Lloyd Webber, 2008.)

2.1 Historia

Andrew Lloyd Webber syntyi Etelä-Kensingtonissa, Englannissa. Hänen isänsä William Lloyd Webber oli urkuri ja musiikinteorian opettaja ja hänen äitinsä Jean Johnstone oli musiikinopettaja. Jo nuorena Andrew oli monipuolisesti lahjakas musiikissa ja soitti monia eri soittimia kuten viulu, pianoa ja käyrätorvea. Hän sävelsi ensimmäiset kappaleensa jo seitsemän vuotiaana ja hänen ensimmäinen kuusiosainen sävellyksensä julkaistiin vuonna 1957, hänen ollessaan yhdeksänvuotias. Vuosina 1962 ja 1964 Andrew sävelsi koulussaan Westminsterissä kolme musiikkinäytelmää. 14-vuotiaana hän solmi ensimmäisen sopimuksensa Noel Gay Theatrical Agency:n kanssa. Andrew sai ensikosketuksensa musikaalimaailmaan kun hänen tätinsä Vi, joka oli näyttelijä, vei Andrewn katsomaan jokaista sillä hetkellä esitettävää hittimusikaalia. (Richmond, 1995, 8-15.)

Nuorempana Andrew oli musiikin lisäksi kiinnostunut historiallisesta arkkitehtuurista, jota hän opiskeli myöhemmällä iällään Magdalen Collegessa, Oxfordissa. Hän kuitenkin keskeytti opinnot, koska intohimo musiikkiin veti häntä puoleensa ja hän oli juuri saanut yhteydenoton kirjailija Tim Ricelta, mistä alkoi kaksikon musiikkiteatterimaailmaa mullistava yhteistyö. (Richmond, 1995, 8-15.)

Kuvio 1. Tim Ricen kirje Andrew Lloyd Webberille.

11 Gunter Grove
LONDON, S.W.10.
April 21 1965

Dear Andrew,

I have been given your address by Desmond Elliott of Arlington Books, who I believe has also told you of my existence. Mr. Elliott told me that you "were looking for a 'with-it' writer" of lyrics for your songs, and as I have been writing pop songs for a short while now and particularly enjoy writing the lyrics I wondered if you consider it worth your while meeting me. I may fall far short of your requirements, but anyway it would be interesting to meet up - I hope! Would you be able to get in touch with me shortly, either at FLA 1822 in the evenings, or at WEL 2261 in the daytime (Pettit and Westlake, solicitors are the owners of the latter number).

Hoping to hear from you,

Yours,
Tim Rice
Tim Rice.

(<http://www.andrewlloydwebber.com/theatre/index.php>)

Heidän yhteistyönsä tuotti muun muassa musikaalit *The Likes of Us* (1965) *Joseph and The Amazing Technicolor Dreamcoat* (1968), *Jesus Christ Superstar* (1970) ja *Evita* (1976). Kolme jälkimmäistä näistä musikaaleista on saanut ensi-iltansa Lontoon West Endissä ja New Yorkin Broadwaylla. Musikaaleista *Jesus Christ Superstar* ja *Evita* on tehty myös elokuvaversiot. (Richmond, 1995, 8-15.)

Vuonna 1996 valmistuneessa *Evita*-musikaalin elokuvaversiossa Eva Perónin roolia esittää kuuluisa viihdetaitelija Madonna. Hänet palkittiin roolistaan Golden Globe-palkinnolla (Best Performance by an Actress in a Motion Picture - Comedy/Musical). (Internet Movie Database, 2008.)

Lloyd Webber on saanut vaikutteita monen tyyllisestä musiikista. Artisteilta kuten Elvis Presley, Buddy Holly, Chuck Berry, Jerry Lee Lewis ja yhtyeiltä kuten Beatles ja The Rolling Stones. (Richmond, 1995, 14.) Tästä syystä hänen musikaaleissaan on paljon rock- ja pop-tyylin musiikkia sekoitettuna perinteiseen musikaalimusiikkiin. Hyvänä esimerkkinä toimii musikaali *Phantom of the Opera*, jossa kummituksen rooli on sävelletty niin, että siihen sopisi erittäin hyvin rock-laulaja.

*"The first two records I ever heard
were The Nutcracker Suite and
Elvis Presley's 'Jailhouse Rock',
which is a pretty fair illustration
on what influenced me.
(Andrew Lloyd Webber)*

(Richmond, 1995, 14.)

2.2 Cats-musikaalin synty

Cats-musikaali sai alkunsa kuin sattuman kaupalla, kun Andrew eräänä päivänä otti Heathrown lentoaseman lehtioskista mukaansa Thomas Stearns (T.S.) Eliotin runokirjan *The Old Possum's Book of Practical Cats*. Lukiessaan hän muisti, että hänen äitinsä oli lukenut hänelle näitä samoja runoja hänen olleessaan lapsi. Hänen mielestään runot olivat juuri oikeanlaista materiaalia sävellettäväksi ja näin hän rupesi säveltämään melodioita runoihin. Lloyd Webber piti ideasta, että tällä kertaa hänellä oli juuri sellaisenaan laulun sanoiksi sopiva teksti valmiina, eikä sitä tarvinnut muuttaa. Tästä innostuneena hän alkoi kasaamaan niin sanottua *Song cycle** - teosta. (Richmond, 1995, 71-78.)

Lloyd Webber teki ensimmäisiä luonnoksia kappaleista vuonna 1980 ja esitti niitä T.S Eliotin leskivaimolle Valerielle. Hän piti niistä kovasti ja antoi Andrewlle lisämateriaaliksi julkaisemattomia runoja, joista voisi olla apua teoksen loppuun saattamisessa. Runojen joukosta löytyi *Rhapsody on a windy night* - runo, jonka pohjalta Trevor Nunn kirjoitti *Memory* kappaleen sanat. (Richmond, 1995, 71-78.)

Andrew sävelsi lisää kappaleita ja alkoi etsimään henkilöä, joka voisi luoda tarinaa kappaleiden ympärille. Hän kääntyi ensimmäisenä amerikkalaisen teatteriohjaajan ja -tuottajan Harold Smith ”Hal” Princen (30.1.1928 -) puoleen mutta Hal Prince kieltäytyi tarjouksesta. Seuraavaksi hän kysyi Royal Shakespeare Companyn ohjaajaa Trevor Nunnia (14.1.1940 -), joka suostui mukaan. He saivat tuottajakseen Cameron Macintoshin ja näin Cats-musikaalin maailman valloitus oli valmiina alkamaan Lontoosta käsin. (Richmond, 1995, 71-78.)

Musikaalin Grizabella - kissan rooliin Trevor Nunn oli valinnut Judi Dechin, jonka kanssa hän oli työskennellyt aikaisemmin Royal Shakespeare Companyssa. Mutta Lontoon ensi-ilta viikolla Judi Dench kuitenkin loukkasi itsensä ja hänen tilalleen otettiin Elaine Paige. Hänestä tuli maailman kuuluisin Grizabellan roolin esittäjä. (Richmond, 1995, 71-78.)

Kun Catsin esirippu Broadwaylla New Yorkissa nousi ensimmäistä kertaa ylös, Andrew Lloyd Webber oli tehnyt showbisneksen historiaa. Hänen ollessaan 34-vuotias hän oli tehnyt jotain, mitä kukaan muu ei ollut aikaisemmin pystynyt tekemään. Hänellä oli kolme musikaalia (*Cats*, *Joseph and the Amazing Technicolor Dreamcoat & Evita*) Broadwaylla samanaikaisesti ja kolme musikaalia (*Cats*, *Evita ja Song & Dance*) Lontoossa. (Richmond, 1995, 79.)

* *Song cycle* on kokoelma kappaleita, jotka on suunniteltu esitettäväksi yhtäjaksoisesti.

”Sääntönä” pidetään että kaikki kappaleet ovat saman säveltäjän ja tekstit saman sanoittajan tai runoilijan tekemiä.

2.3 Musikaalit

Andrew Lloyd Webberin säveltämät musikaalit (LIITE 8) voidaan aiheidensa perusteella jaotella seuraavanlaisiin ryhmiin (taulukko 1.): (I) Kuolemattomat musikaalit, (II) kilpailevat musikaalit ja (III) intiimit musikaalit. Kuolemattomat musikaalit voidaan jakaa vielä kahteen erilliseen ryhmään, jotka perustuvat (A) historiallisiin ja uskonnollisiin hahmoihin ja (B) henkilöhahmoihin, jotka tavoittelevat ikuista elämää. (Prece & Everett, 2005, 252.)

Taulukko 1. Andrew Lloyd Webberin musikaalit lajiteltuina

<p><u>I Kuolemattomat musikaalit (immortality musicals)</u></p> <p>A USKONNOLLISET / HISTORIALLISET MUSIKAALIT</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>Joseph and the Amazing Technicolor Dreamcoat</i>, 1968 (käsikirjoitus & lyriikat Tim Rice)- <i>Jesus Christ Superstar</i>, 1971 (lyriikat Tim Rice)- <i>Evita</i>, 1978 (käsikirjoitus ja lyriikat Tim Rice) <p>B HENKILÖKOHTAISET MUSIKAALIT</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>The Phantom of the Opera</i>, 1986 (käsikirjoitus Richard Stilgoe, lyriikat Charles Hart, perustuu Gaston Lerouxin novelliin)- <i>Sunset Boulevard</i>, 1993 (lyriikat ja käsikirjoitus Don Black & Christopher Hampton, perustuu Billy Wilderin elokuvaan) <p><u>II Kilpailevat musikaalit (competition musicals)</u></p> <ul style="list-style-type: none">- <i>Cats</i>, 1981 (lyriikat pohjautuu T.S. Eliotin kirjaan <i>Old Possum's Book of Practical Cats</i>)- <i>Starlight Express</i>, 1984 (lyriikat Richard Stilgoe, tarina Andrew Lloyd Webber) <p><u>III Intiimit musikaalit (Intimate musicals)</u></p> <ul style="list-style-type: none">- <i>Song and Dance</i>, 1982 (lyriikat Don Black & Richard Maltby Jr)- <i>Aspects of Love</i>, 1989 (lyriikat ja käsikirjoitus Charles Hart & Don Black, perustuu David Garnettin novelliin)- <i>Whistle Down the Wind</i>, 1998 (lyriikat Jim Steinman, käsikirjoitus Patricia Knop, Gale Edwards & Andrew Lloyd Webber, alkuperäinen novelli Mary Hayley Bell & alkuperäinen elokuva Richard Attenborough)- <i>The Beautiful Game</i>, 2000 (lyriikat ja käsikirjoitus Ben Elton)
--

(Prece & Everett, 2005, 252.)

Cats-musikaali sijoittuu lajittelussa kategoriaan (II) kilpailevat musikaalit. Cats-musikaalissa ”voittaja” (tässä teoksessa voisi mieluummin kutsua nimellä ”valittu”) pääsee kissojen taivaaseen (Heaviside Layer). Kun taas saman kategorian musikaalissa Starlight Express, junan veturit kilpailevat ”Light at the End of the Tunnel” - kilpailun voitosta. Molemmissa musikaaleissa niin sanottu altavastaja voittaa, kuten Cats-musikaalissa unohdettu, jo kuolleeksi luultu, kissa nimeltä Grizabella saa loppujen lopuksi paikan kissojen taivaasta. (Prece & Everett, 2005, 259.)

3 CATS - MUSIKAALIN TARINA

Moni ihminen nähtyään Cats - musikaalin ihmettelee esityksen jälkeen:

mikä tämän musikaalin tarina (tai juoni) oli? Yritän parhaani mukaan selventää tässä luvussa, mistä tässä tarinassa on kyse. Andrew Lloyd Webber on itse sanonut musikaalistaan ”*It has no book or storyline. It is a theatrical event!*” (Richmond, 1995, 74).

Juoni on hyvin yksinkertainen, sen voi tiivistää yhteen lauseeseen, joka toistuu erilaisina variaatioina läpi musikaalin:

*”Now Old Deuteronomy just before dawn,
thought a silence you feel you can cut with a knife,
announces the cat who can now be reborn and come back
to a different Jellicle life.”*

(T.S. Eliot 1939)

*”On Deuteronomilla kerrottavaa,
väliin varjojen putoaa hiljaisuus -
nyt kissoista ken jälleen syntyä saa?
Ketä odottaa Jellikielämä uus?*

(Virtanen, 1986)

*”Ja kun Mooses Senior sen ilmoittaa,
nimen yhden, niin tiivistyy yön hiljaisuus.
Yks kissoista uudestisyntyä saa
edessään koko Helligki elämä uus.”*

(Koivusalo, 2006)

Tarinassa esitellään peräkkäin kissoja, joilla on mahdollisuus saada uusi elämä, syntyä uudelleen, ja päästä kissojen taivaaseen (Heaviside Layer). Musikaalin rakenne on *Vaudeville** - tyylinen, koska se koostuu yksittäisistä musiikkinumeroista, joita esittävät erilliset hahmot. Tarina etenee siis yksittäisillä musiikkinumeroilla.

* Vaudeville on teatteriesityksen lajityyppi, jolle on ominaista leikillinen laulunäytelmä, johon olennaisena osana kuuluvat suosittu laulusävelmät ja hyvin erityyppiset esiintyjät, esimerkiksi akrobaatit ja taikurit.

3.1 Ensimmäinen näytös

Kissat kokoontuvat yhteiseen vauhdikkaaseen numeroon ”Jellicle Song For Jellicle Cats”, jossa kissat esittelevät taitojaan ja kertovat millaisia he ovat.

”Practical cats.

Dramatical cats.

Pragmatical cats.

Fanatical cats.

Oratorical cats.

Delphicoracle cats

Sceptical cats.

Dispeptical cats.”

(T.S. Eliot, 1939)

”Taitavat kissa,

dramaattiset ja

käytännön kissat

fanaattiset.

Kissat retoriset,

oraakkelimaiset,

epäilijät ja viivyttäjät.”

(Koivusalo, 2006)

”The Naming of Cats” kertoo kuinka kissalla on oikeasti kolme nimeä ja mistä he nimensä ovat saaneet. Ensimmäinen on tavallinen ”perheensä käyttämä” nimi, toinen on ”*arvokas*” nimi ja kolmas nimi on salainen, jota ihmiset eivät voi ymmärtää, ja jonka vain kissat itse tietävät. Numeron jälkeen valkoinen Victoria-kissa tanssii oman soolonsa ”Invitation to the Jellicle Ball”. Tässä kohtaa esiintyy ensimmäistä kertaa tarinan sisällön kertova repliikki lauman nuoren johtajan Munkeström - kissan laulamana (ks. sivu x.). Ja näin alkaa matka koko esityksen mittaiseen ”koe-esiintymiseen”, jossa kissat esittelevät itsensä ja taitonsa, jonka jälkeen lauman vanhin, johtaja Mooses Senior valitsee lopulta kissan, joka on ansainnut paikkansa kissojen taivaassa (Heaviside Layer) ja saa näin uuden elämän.

On aika esitellä ensimmäinen ”ehdokas”. Hän on päivisin laiskotteleva ja öisin hiiriä ja rottia simputtava *Mummakissa* Pilkkuviiva.

Hänen jälkeensä tulee vuoroon Räntäntouho temperamenttinen ja ylimielinen rock-ikoni kissa, joka saa naaraskissat villeiksi. ”*Oon tyly sekä töykeä, se on mun tapa*”, laulaa Räntäntouho soolossaan.

*”If you offer me pheasant I would rather have a grouse.
If you put me in a house I would much prefer a flat,
if you put in a flat the I’d rather have a house.
If you set me on a mouse, then I only want a rat.
If you set me on a rat then I’d rather chase a mouse.”*
(T.S. Eliot, 1939)

*”Anna kanaa, niin sorsapaistin haluankin.
Jos mut viedään kartanoon, tahdon huoneen pikkuisen,
jos mut viedään huoneeseen, kartanoon mä tahdonkin.
Hiirtä ajamaan jos joudun, vai rottaa haikailen.
Rottaa ajamaan jos joudun, mä hiirtä hakisin.”*
(Koivusalo, 2006)

Räntäntouhon kappaleen jälkeen ränsistynyt ja vanha, jo kuolleeksi luultu, mutta arvokkuutensa säilyttänyt Grizabella - kissa tulee lavalle laulaen katkelman omaa sooloaan ”Grizabella: The Glamour Cat”, jossa kerrotaan kuinka Grizabellan parhaat ja hohdokkaimmat päivät ovat jo menneet. Grizabella hakee muulta laumalta hyväksyntään, mutta lauma hätistää Grizabellan pois.

Seuraavana vuorossa on yläluokkaan kuuluva, hienostokissa Kumpulainen valkoisissa nilkkaimissaan (*white spats*). Hänen suurin intohimonsa on loistavasti kokattu ruoka. ”*Hän on ruokapaikkojen King*” laulaa kissatrio Kumpulaisen saapuessa lavalle.

*"Bustopher Jones is not skin and bones
in fact he's remarkably fat.
He doesn't haunt pubs.
He has eight or nine clubs.
For he's the St. James' Street cat!
(T.S. Eliot, 1939)*

*"Kumpulainen, ei heiveröinen
vaan pulleavyötäröisin.
Taas tarjoilujaan
lähtee katsastamaan.
Hän on ruokapaikkojen King."
(Koivusalo, 2006)*

Ukkonen jyrähtää ja ilkeän Hämäräisen epäillään tulleen paikalle, mutta Hämäräistä ei näy missään. Sen sijaan Mungonjerri ja Rontinriesa hyppäävät esiin ja esittävät omaa taituruuttaan. Mungonjerri ja Rontinriesa ovat vauhdikas, kujeileva kaksikko, joka tekee mitä kummallisimpia temppuja ja kiusoja muille kissoille sekä ihmisille.

*"Mungonjerrie and Rumpleteazer
we're a notorious couple of cats.
As a knock about clowns,
quick change comedians,
tight rope walkers and acrobats."
(T.S. Eliot, 1939)*

*"Mungonjerri ja Rontinriesa
Kissojen konnista tunnetuimmat.
Me akrobaatit,
jonglöörit, koomikot,
pellet, nuoralla tanssijat."
(Koivusalo, 2006)*

Seuraavaksi on lauman johtajan Mooses Seniorin aika esittäytyä, mutta hän ei tee sitä itse vaan kertojana toimivat Munkeström ja Röntöntouho. He laulavat kappaleen ”Old Deuteronomy”, joka kertoo Mooses Seniorin menneisyydestä.

*”Old Deuteronomy’s lived a long time,
he’s a cat who has lived many lives in succession.
He was famous in proverb and famous in rhyme,
a long while before Queen Victoria’s accession.*
(T.S. Eliot, 1939)

*”Moosesta vanhempaa kissaa et nää,
miten monta hän elämää peräkkäin saikaan.
Sanan parretta, riimittä koskaan ei jää.
On kulmilla ollut jo Kekkosen aikaan.”*
(Koivusalo, 2006)

Mooses Senior esittäytyy vihdoinkin itse kappaleen lopussa laulaen kappaleen viimeisen fraasin.

*”My legs may be tottery. I must go slow.
And be careful of Old Deuteronomy.”*
(T.S.Eliot, 1939)

*”Nää mun askeleeni jo verkkaiset on,
varovaisesti käy Mooses Senior.”*
(Koivusalo, 2006)

”The Awful Battle of the Pokes and Pollicles” kertoo kahdesta koirajengistä (suom. Koiratappelu), joita tässä numerossa esittävät kissat. Jengit haastavat jatkuvasti riitaa keskenään ja silloin Roima-Katti joutuu aina puuttumaan tilanteeseen. Kun tappelu on kovimmillaan, Roima-Katti ilmaantuu paikalle ja tätä kissaa kaikki koiratkin pelkäävät.

*"Of the awful battle of pekes and the pollicles
together with some account of the participation
of the pugs and the poms
and the intervention of the great Rumpus Cat."
(T.S. Eliot, 1939)*

*"Saavat aikaan tappeluita piskit ja pollukat
ja liittyyhän niihin niin useasti myös kaikenlaista mopsiakin,
mutta Roima-Katti muut lannistaa."
(Koivusalo, 2006)*

Ukkonen jyrähtää ja salamet välkkyvät, Hämäräinen on taas lähistöllä.
Grizabella ilmaantuu takaisin paikalle ja kuulemme kappaleen "Grizabella: The
Glamour Cat".

*"Silence,
not a sound from the pavement.
Has the moon lost her memory,
she is smiling alone.
In the lamplight the withered leaves collect at my feet
and the wind begins to moan."
(Trevor Nunn, T.S. Eliotin "Rhapsody on a windy night" - runon pohjalta)*

*"Hiljaa,
koko katu on vaiti.
Unohtanutko kuu on,
yksin kun hymyilee.
Lampun loisteessa kuolleet lehdet jalkoihin jää.
Tuuli soi ja huutelee."
(Koivusalo, 2006)*

Grizabella poistuu jälleen yksinäisenä ja raihnaisena.
Mooses Senior tulee ja kutsuu lauman paikalle. Alkaa vuosittainen suuri kissojen
tanssi "The Jellicle Ball" (suom. Hellikkitaanssiaiset), joka kokoaa lauman kaikki
jäsenet osallistumaan yhteiseen juhlintaan.

3.2 Toinen näytös

Lauman johtaja Mooses Senior laulaa ”Moments of Happiness” ja kissat kuuntelevat levollisina ja mietteliäinä. Simaisa laulaa katkelman ”Memory” kappaleesta ja muut lauman kissat yhtyvät siihen.

Sitten esittäytyy Teatterikissa Kys, joka on ikääntynyt näyttelijäkissa. Hän on näytellyt aikoinaan aikansa kuuluisimpien näyttelijöiden kanssa. Kys kertoo teatterimenestyksestään ja haluaisi vielä kerran esiintyä.

*”I have played in my time every possible part.
Used to know seventy speeches by heart.
I’d extemporize backchat.
I knew how to gag and I knew how to let the cat out of the bag.”*
(T.S. Eliot, 1939)

*”Olen näytellyt roolit mä keskeiset siis.
Monologeja hallitsin seitsenkytviis.
Gägit taisin ja impron ja ajoituksen.
Tyyllilaji jos vaati, tein liioitellen.”*
(Koivusalo, 2006)

Tämän jälkeen lauma, Teatterikissa Kyssin johdolla, esittää numerot ”Growltiger’s Last Stand” ja ”The Ballad of Billy M’Caw”. Nämä ovat osa erästä teatteriesitystä, jossa Kys näytteli pääosaa. Tarina kertoo merirosvokapteenista Growltigerista (suom. Karjunpää), jonka miehistön kimppuun hyökkää Siamilaisten kissojen joukko ja Karjunpään tarina saa yllättävän lopun.

Rautatiekissa Kiikunkinttu esittelee seuraavaksi itsensä. Kiikunkinttu on kellontarkka kissa, joka pitää junan liikkeellä ja varmistaa aina, että matkustajilla on kaikki hyvin.

Ukkonen jyrähtää jälleen ja salamet välkkyvät taivaalla. Hämäräinen saapuu paikalle oman jenginsä kanssa ja he kidnappaavat lauman johtajan Mooses Seniorin.

Demitra ja Bombalurina esittävät kappaleen ”Macavity: The Mystery Cat”.
Hämäräinen palaa vielä takaisin naamioituneena Mooses Senioriksi ja haastaa
Munkeströmin ja muut kissat taisteluun, ”Macavity Fight”, oman jenginsä kanssa.
Hämäräinen taikoo sähköisen räjähdysten ja ”pahikset” katoavat,
Hellikkikissojen (eng. Jellicle Cats) jäädessä ihmettelemään mihin Hämäräinen
katosi. Lauma päättää lähteä pelastamaan Mooses Seniorin.

Paikalle ilmaantuu Röntöntouho, joka ehdottaa, että ehkä *Taikurikissa* Mistoffelis
voisi auttaa, ja hän esittelee taikurin. Mistoffelis esittelee taikojaan ja lopuksi hän
taikoo Mooses Seniorin takaisin laumansa luokse. Näin Mooses Senior on
pelastettu. Lopuksi Taikurikissa tekee vielä katoamistempun. Muut kissat ovat
ihmeissään.

*”He is quiet, he is small, he is black
from his ears to the tip of his tail;
he can creep through the tiniest crack
He can walk on the narrowest rail.”*
(T.S. Eliot, 1939)

*”Musta, hiljainen ja matala
pikimustat on käpälätkin.
Menee pienistä rakosista
menee hulluihin asentoihin.”*
(Koivusalo, 2006)

On tullut se hetki kun Mooses Senior ilmoittaa, kuka kissoista saa syntyä
uudelleen. Samaan aikaan Grizabella palaa takaisin. Tällä kertaa lauman johtaja
antaa Grizabellan tulla heidän reviirilleen ja Grizabella laulaa kappaleen
”Memory” (suom. Muisto) Simaisan kanssa.

”Memory

turn your face to the moonlight.

Let your memory lead you

open up enter in.

If you find there the meaning of what happiness is,

then a memory will begin.”

(Trevor Nunn, T.S. Eliotin ”Rhapsody on a windy night” - runon pohjalta)

”Kuuhan,

käännä kasvosi kuuhan

Anna muistosi johtaa,

mene itse sen luo.

Jos voit löytää tuon menneen onnen merkityksen.

niin se uuden aamun tuo.”

(Virtanen, 1986)

”Muisto

käännä kasvosi kuuhan.

Anna muistosi johtaa

polun löytymiseen.

Saatat oivaltaa, mitä onkaan onnellisuus,

silloin astut askeleen.”

(Koivusalo, 2006)

Mooses Senior on tehnyt päätöksensä. Grizabella on ansainnut paikan kissojen taivaassa (Heaviside Layer) ja näin lauman kissat hyvästelevät hänet laululla ”Journey to the Heaviside Layer”. Grizabellan noustua taivaaseen, Mooses Senior haluaa vielä muistuttaa katsojaa kissojen ominaispiirteistä ”The Ad-Dressing of Cats”.

”So first,

your memory I’ll jog

and say: A cat is not a dog.”

(T.S. Eliot, 1939)

”Siis muista,

tää on A ja O

ett’ kissahan ei koira oo’.”

(Koivusalo, 2006)

Tässä luvussa käytetyt kissojen nimet ovat Mikko Koivusalon, 2006, suomennoksen mukaiset.

4 CATSIN MUSIIKKI

Tässä osuudessa käyn läpi Cats - musikaalin sisältämää musiikkia. Kuvailen sitä mahdollisimman monipuolisesti samalla avaten lukijalle tärkeimpiä teemoja musikaalista. Kaikki nuottiesimerkit voi kuunnella liitteenä olevalta cd-levyltä.

4.1 Ensimmäinen näytös

”Overture” C-duurissa, alkaa 6/8 tahtilajiin kirjoitetulla keinuvalla kromaattisella teemalla ja pääteeman variaatiolla (kuvio 1.), joka kasvaa ja löytää uuden sävellajin B^b-duurin ja tahtilaji muuttuu rauhallisemmaksi 12/8. Tämän jälkeen esitellään teoksen kahdeksan tahdin mittainen pääteema (kuvio 2.), joka esiintyy musikaalissa useita kertoja. Teema esiintyy alkusoiton loppupuolella D-duurissa, mutta puolessavälissä se transponoituu takaisin B^b-duuriin. Alkusoiton lopussa tulee vielä rytmillinen variaatio teemasta (kuvio 3.). Alkusoitto on instrumentaali-numero.

kuvio 1. cd raita 1

kuvio 2. pääteema cd raita 2

kuvio 3. cd raita 3

”Jellicle Songs for Jellicle Cats” kerää koko kissalauman lavalle ja esittelee kissahahmot. Kappaleessa säveltäjä käyttää melodiassa synkopointia kissamaisesti ja ketterästi leikitellen suhteessa laulutekstiin (kuvio 4.). Laulumelodioissa on huomattavan suuria hyppyjä (oktaavi) ja melodia kulkevat laajalla skaalalla. Säkeistöt etenevät pääsääntöisesti E-mollissa ja kertosäe (*Because Jellicles can and Jellicles do... / Sillä Hellikkikissa sellainen on...*) E-duurissa. Tätä modulaatioilmiötä voisi kutsua muunnosduuri/-molli-modulaatioksi.

kuvio 4. sanapainot synkopoidussa rytmissä

<p>Because <u>Jellicles</u> can and <u>Jellicles</u> do <u>Jellicles</u> do and <u>Jellicles</u> <u>can</u> <u>Jellicles</u> can and <u>Jellicles</u> do <u>Jellicles</u> do and <u>Jellicles</u> <u>can</u> <u>Jellicles</u> <u>can</u> and <u>Jellicles</u> <u>do</u></p>
--

<p>Sillä <u>Hellikkikissa</u> <u>sellainen</u> on <u>Sellainen</u> kissa <u>Hellikki</u> <u>on</u> <u>Sellainen</u> kissa <u>Hellikki</u> <u>on</u> <u>Sellainen</u> kissa <u>Hellikki</u> <u>on</u> <u>Sellainen</u> <u>kissa</u> <u>Hellikki</u> <u>on</u></p>

Seuraavassa esimerkissä (kuvio 5.) voi huomata kuinka lauluteksti istuu kertosäkeen synkpoituun melodiaan.

kuvio 5. cd raita 4

Kappaleen puolessa välissä tulee hidas osio, jossa kissat laulavat kuoroasetelmassa neliaänistä harmoniaa kirkkokuoron tapaan:

<i>The mystical divinity of unashamed felinity</i>	<i>On mystinen tuo jumaluus ja julkea tuo kissaisuus</i>
<i>'Round the cathedral rang "Vivat"</i>	<i>Näin katedraali soi "Vivat"</i>
<i>Life to the everlasting cat.</i>	<i>Kissalle hurraa taivaat maat.</i>
(T.S. Eliot, 1939)	(Koivusalo, 2006)

Kuoro-osuuden jälkeen kertosäe lähtee B^b-duurissa, josta se moduloi H-duuriin. Sitten tulee välisuus, jossa lauletaan siitä kuinka monta erityyppistä kissaa onkaan olemassa. Tämä osuus moduloi kahdeksan tahdin välein, C-molli - C-duuri - F[#]-duuri, ja kromaattisen nostatuskuvion päätteeksi kappale päättyy E^b-duurissa menevään kertosäkeeseen. Kappaleessa on kaiken kaikkiaan *19 modulaatiota*.

”The Naming of Cats” kappaleessa ei ole lainkaan laulettua melodiaa, vaan rytmitettyä puhuttua tekstiä. Säestys muodostuu alkusoiton kromaattisesta säestyksestä ja päätteemasta. Kromaattinen säestys esiintyy hitaampana päätteemavariaation alla [6/8 ♩ ♪ ♪ ♪] ja lisää näin kappaleen intensiteettiä.

Kappale on kirjoitettu C-duuriin, jossa kromaattinen materiaali esiintyy. Kun puheosuus on loppunut alkaa tanssivälilike, jossa Victoria-kissa tanssii soolonsa ”Invitation to the Jellicle Ball”. Musiikkina on päätteema B^b-duurissa, joka Old Deuteronomy - kissan laulusoolossa transponoituu C-duuriin. Soolossa on erittäin kromaattinen melodia. Kappale päättyy E-mollissa menevään välisoittoon, josta jatkuu seuraava kappale ”The Old Gumbie Cat” tahtilajina 4/4. Kappaleen esittää kertojana toimivat Munkustrap - kissa, *Old Gumbie Cat* Jennyanydots ja kolmesta naaraskissasta koostuva trio. Kappaleen loppuun on lainattu lause ”onnentoivotuslaulusta” *For she’s a jolly good fellow*, jonka ensemble laulaa neliäänisellä harmonialla D^b-duurissa. Samasta sävellajista lähtee välisoitto, jonka keskeyttää äkkimodulaatio A-duuriin ja kappaleeseen ”The Rum Tum Tugger”.

Kappale on vielä enemmän ja rankemmin synkopoitu kuin ensimmäinen ”Jellicle Songs for Jellicle Cats”. Synkopointi tulee esille orkesterin eri soitin ryhmien riffeinä (= melodiakuvioita), joita he soittavat. Tärkeää osaa tässä rock kappaleessa näyttelee sähkökitara, jolle on kirjoitettu tärkeitä omia riffejä. Myös puhallinsektio (trumpetit, pasuuna, käyrätorvi, saksofoni) ovat tässä kappaleessa esillä vahvasti. Kappaleen tekee kuulialle hankalaksi synkopoinnit, jotka saavat sen kuulostamaan rytmisesti vaikeammalta kuin mitä se käytännössä on. Kuviossa (kuvio 6.) on melodia, jota ensemble toistaa kappaleen aikana.

Kuullessani ensimmäistä kertaa kappaleen, minulle oli vaikeaa hahmottaa, lähteekö melodia tahdin ensimmäiseltä iskulta vai koholla edellisestä tahdistista.

kuvio 6. cd raita 5

Seuraavaksi lavalle tulee Grizabella, jonka oma teema on raskas ja hidas. Teeman soittaa englannintorvi, joka on Grizabellan tunnussoitin. Grizabellan teema etenee A-mollissa.

”Bustopher Jones” on seuraava kappale, jossa trion laulaessa E-duuri on vallitseva sävellaji ja kun siirrytään Bustopher Jones - kissan osuuteen, kappaleen tempo hidastuu ja sävellaji vaihtuu rauhalliseen ja ylevään F-duuriin.

Seuraavaksi esitellään ”pahiskissa” Macavityn jazz-tyylinen teema, jonka harmonia rakentuu kvinttibassoharmoniaan, basson oktaavi tuplauksella (kuvio 7.).

kuvio 7. cd raita 6

”Mungojerrie and Rumpleteazer” on kahden ”lainsuojattoman kissan” *vaudeville*-numero. Tästä kappaleesta on olemassa kaksi eri versiota. Alkuperäinen, jota esitettiin Lontoon versiossa, on kirjoitettu meneväksi 4/4 tahtilajiin ja uudempi versio, jonka Lloyd Webber muutti Broadwayn versiota varten on kirjoitettu niin, että aluksi tahtilaji on 4/4. Sitten säkeistöön tulee radikaali muutos ja tahtilaji muuttuu 7/8. Broadwayn versiota ei kuitenkaan ole esitetty esimerkiksi kummassakaan suomessa toteutetussa produktiossa.

Seuraava kappale ”Old Deuteronomy”, on seesteinen ja rauhallinen 6/8 tahtilajissa. Se on ”Memory” kappaleen kanssa yksi esityksen tunnetuimmista melodioista (kuvio 8.).

kuvio 8. cd raita 7

”The Battle of the Pekes and Pollicles” alkaa pääteemalla G-duurissa, jonka päälle tulee rytmissä puhuttua tekstiä. Sitten alkaa ylvään kuuloinen trumpetilla soitettu teema (kuvio 9.) joka toimii alkusoittona kappaleeseen. Melodia on sama, joka esiintyy musikaalin lopussa kappaleen ”Heaviside Layer” alkusoittona. Kappaleen jälkeen orkesteri soittaa toistamiseen Macavityn teeman.

kuvio 9. cd raita 8

”Song of the Jellicles” kappaleessa säestys on lähes sama, kuin ”The Naming of Cats” kappaleessa ja teksti rytmitettyä puhetta. Bassolinja rakentuu sekä nopeasta, että hitaasta kromaattisesta kuviosta. Kappaleen loppupuolella on osio, jossa kissat laulavat kromaattisen laulumelodian (kuvio 10.) ennen siirtymistä ”Jellicle Ball” - numeroon.

kuvio 10. cd raita 9

”Jellicle Ball” on teoksen pisin musiikkinumero ja toimii orkesterin ja tanssijoiden soolonumerona, koska siinä ei ole laulua eikä puhetta, vain pelkästään kissojen tanssi. Musiikillinen sisältö on käytännössä pidennetty ja enemmän varioitu versio alkusoitosta ”Overture”.

”Grizabella the Glamour Cat” 4/4 on alkuhäivähdyks ”Memory” kappaleesta. Kappaleen alkusoitto koostuu jo aiemmin esityksessä kuullusta raskaasta bassokuviosta (kuvio 11.), jonka päälle englannintorvi soittaa teemaa Grizabellän

tullessa lavalle. Lauluosuuden alkaessa tahtilaji muuttuu 12/8, ja säestys muuttuu aaltoilevaksi kahdeksasosapohjaiseksi.

kuvio 11. cd raita 10

Lahden kaupunginteatterin produktiossa ”Grizabella the Glamour Cat” kappale oli siirretty esitettäväksi ”The Battle of the Pekes and Pollicles” numeron jälkeen, niin että ensimmäinen näytös päättyy pitkään tanssinumeroon ”Jellicle Ball”.

4.2 Toinen näytös

”Moments of Happiness” on toisen näytöksen ensimmäinen kappale, jonka alkusoiton (4/4) melodia viittaa vahvasti pääteemaan (kuvio 12.). Tämä melodia tulee orkesterista huilulla soitettuna, samoin kun alussa esiintyvä ”Old Deuteronomy” kappaleen teema, joka esiintyykin tämän kappaleen alkusoiton jälkeen orkesterin soittamana.

kuvio 12. cd raita 11

”Moments of Happiness” kappaleen loppupuolella tempo vaihtuu (Lento 6/8) ja alkaa ”Memory” kappaleen teema (12/8) Jemima (suom. Simaisa) kissan ja ensimblen esittämänä.

Seuraavaksi on vuorossa yksi esityksen pisimmistä kokonaisuuksista. Se sisältää neljä musiikkinumeroa, jotka kertovat kukin yhdestä kissahahmosta.

Ensimmäinen (1) on ”Gus: The Theatre Cat” (3/8), joka on haikeaa muistelua vanhan teatterikissan menneisyydestä. Toinen (2) ”Growltiger’s Last Stand” (4/4), joka kertoo teatterikissan huikkeimmasta roolisuorituksesta. Kolmas (3) on ”The Ballad of Billy M’Caw” (6/8) tai vaihtoehtoisesti Andrew Lloyd Webber kirjoitti tämän kappaleen tilalle Broadway versioon numeron ”Italian Aria” (4/4) ja neljäntenä (4) on ”Gus: The Theatre Cat” (3/8) kappaleen *reprise* - versio eli kertaus.

”Skimblehanks: The Railway Cat” on menevä ja vauhdikas kappale, johon osallistuu koko ensemble. Kappale on kuulijalle mielenkiintoinen siksi, että siinä esiintyy kaksi tahtilajia 13/8 ja 4/4, jotka vaihtelevat soljuvasti läpi kappaleen. Kertosäe (kuvio 13.) etenee 13/8 tahtilajissa ja solistin laulamat säkeistöt 4/4 tahtilajissa kahdeksasosanuotin pysyessä muuttumattomana. 13/8 tahtilajissa iskutus menee 3-3-3-2-2 tahdissa.

kuvio 13. cd raita 12

The image shows a musical score for the song "Skimblehanks: The Railway Cat". It consists of two systems of music. The first system is in 13/8 time and features a vocal line with lyrics in English and Finnish, and a piano accompaniment. The second system continues the piano accompaniment in 4/4 time, with the vocal line ending. The lyrics are: "Skim - ble - shanks The / Kii - km - kint - tu / rail - way cat The cat of the rail - way train... / rau - ti - tien Hän rau - ta - tie - kis - si on..."

Kappaleen loppupuolella (4/4) komppi muuttuu disco/funk-tyyliseksi kompiksi, jolloin bassolinja muuttuu niin sanotuksi ”funk bassolinjaksi”. Bassolinja mukailee tässä osassa laulumelodiaa. (kuvio 14.).

kuvio 14. cd raita 13

”Macavity: The Mystery Cat” (4/4) on C-mollissa kulkeva jazz/blues tyyliä sisältävä kappale. Se on vahvasti kolmimuuntainen. Tästä kappaleesta on eri produktioissa erilaisia versioita, mm. soolo- ja duettoversio. Tämän jälkeen tulee ”Macavity Fight”, jossa kissat ottavat yhteen Macavityn jengiläisten kanssa. Kappale on eräänlainen ”keräilyteos”. Muutama osuus etenee varioiden ”Jellicle Ball” kappaletta ja kappale pyörittelee rankalla kädellä pääteemaa. Kappaleen lopusta löytyy myös ”The Naming of Cats” kappaleen kromaattisen säestyskuvion variaatio, joka on nyt tuotu vahvasti esille (kuvio 15.) transponoimalla kuvion toisen ja kolmannen oktaavin rajalle.

kuvio 15. cd raita 14

”Magical Mister Mistoffelees” (4/4) on tempomerkinnältään *Andante Rock*, vaikka kappaletta kuunnellessa ei ensimmäisenä tule alun ”The Rum Tum Tugger” rock-kappale mieleen. Säestys on enemmänkin funk kuin rock (kuvio 16.).

kuvio 16. cd raita 15

”Memory” kappale alkaa pääteemalla (6/8), josta säestys vaihtuu aaltoilevaan kahdeksasosakuvioon (12/8). Kappaleen laulaa ensin Jemima kissa (suom. Simaisa) D-duurissa, jonka jälkeen Grizabella saapuu lavalle omalla teemallaan (B^b-mollissa). Tällä kertaa bassolinja soitetaan englannintorvella ensimmäisestä oktaavista. Basso soittaa kuvion alle pitkät äänet B^b - F (I-V) ja sävellaji vaihtuu välisoiton jälkeen B^b-duuriin. Kappaleen tahtilajina on koko ajan 12/8, paitsi poikkeuksena jokaisen säkeistön viides tahti on kirjoitettu 10/8. Säkeistön pituus on seitsemän ja puoli tahtia, koska säkeistön viimeinen tahti on 6/8. Syynä siihen, miksi säkeistön keskellä on 10/8 tahti, luulen olevan sanarytmien saaminen luonnollisemmaksi ja helpommaksi laulajalle (kuvio 17.).

kuvio 17. cd raita 16

Soiturakenne säkeistössä on I-VI-IV-III-II-IV-V-I. Laskeva bassokuvio menee B^b - G - E^b - D (I-VI-IV-III), jonka jälkeen tulee kadenssi (II-IV-V-I) ja basson sävelet ovat C - G - F - B^b.

Orkesterivälisoiton jälkeen Jemima-kissa laulaa välisuuden, joka menee G^b-duurissa. Tämän jälkeen tulee toinen modulaatio D^b-duuriin ja näin Grizabella lataa ikimuistaisen melodian, kappaleen ehdoton kliimaksi kohta, (*Touch me, it's so easy to leave me / all alone with the memory / of my days in the sun*) vielä kerran pientä terssiä ylempää, kappaleen alun melodiaan verrattuna. ”Memory” kappaleen loppusoittona toimii pääteema.

”Heaviside Layer” (4/4) alkaa jo kuulijalle tutuksi tulleella ylväällä alkusoitolla (*Distant and Ethereal*) (kuvio 9.), joka esiteltiin musikaalin alussa. Tällä kertaa se soitetaan piccolo trumpetilla. Tämän kappaleen välisoitolla Grizabella nousee kissojen taivaaseen pääteeman säestyksellä.

Pääteema (6/8) on tässä kohtaa orkestroitu mahdollisimman suureksi ja muhkeaksi, koska tämä kohta on koko esityksen kliimaksi. Tätä korostaa joka toisen tahdin lopussa olevat massiiviset rumpufillit. Loppuun on lainattu vielä ensimmäisen kappaleen ”Jellicle Songs for Jellicle Cats” puolesta välistä kissojen ”kirkkokuoro” kohta.

”The Ad-dressing of Cats” (4/4) on harras Old Deuteronomyn soolokappale, joka toimii ikään kuin yhteenvetona koko esitykselle. Sen loppuun yhtyy koko ensemble.

”Finale” päätösnumeroita on kirjoitettu neljä (4). Finaaleissa käydään läpi esityksen tärkeimmät teemat orkesterin esittämänä. Ensimmäisessä (1) käydään läpi ensimmäisen kappaleen ”Jellicle Songs for Jellicle Cats” kertosäettä, sekoittaen sitä ”Jellicle Ball” kappaleen teemoihin. Toinen (2) ja kolmas (3) on yhdistetty samaan numeroon, jonka kappaleina toimivat ”Skimbleshanks: The Railway Cat” ja ”Magical Mister Mistoffelees” kertosäkeistöt.

Neljäs (4) alkaa ”The Rum Tum Tugger” kappaleen kertosäkeistöllä, josta siirrytään ”Memory” kappaleeseen ja lopetus on sama kuin ”Jellicle Ball” numerossa.

5 MATKALLA KOHTI MUSIKAALIN ENSI-ILTAA

Tässä luvussa kerron ajastani Cats-musikaalin parissa. Käsittelen aikaa, joka alkaa valmistautumisestani musikaalin koe-esiintymiseen ja sen jälkeen musikaalin harjoitukseen, aina musikaalin varsinaiseen harjoitusperiodiin ja esityksiin saakka.

Oma matkani kohti Cats - musikaalin ensi-iltaa 17.10.2007 alkoi helmikuussa 2006, jolloin kävin koe-esiintymässä musikaaliin. Ennen koe-esiintymistä katselin moneen kertaan musikaalin DVD-tallennetta ja yritin päästä sisään ajatukseen, että esittäisin kissaa ja tarkkailin kuinka kissahahmot liikkuvat.

Koe-esiintyminen oli yhden päivän mittainen ja se oli järjestetty Lahden ammattikorkeakoulun musiikin laitoksella. Paikalla koe-esiintymisessä olivat ohjaaja/koreografi Tiina Brännare, apulaisohjaaja/koreografi Reija Wäre ja Lahden kaupunginteatterin kapellimestari Martti Peippo. Koe-esiintymisessä testattiin hakijoiden laulu- ja tanssitaitoja. Jokaisen tuli valmistaa soolokappale ilman säestystä. Olin valmistanut kappaleen *I'm leaving you*, joka on musikaalista *The Life*, jonka on säveltänyt Cy Coleman. Valitsin kappaleen sen takia, että se näyttäisi mahdollisimman laajan kuvan omasta äänialastani. Olin tietoinen, että Cats-musikaalissa miesten oli laulettava todella korkealta. Tanssiosuuksia oli monia. Ensin tehtiin poikkilattiansarjoja testaten perustanssitekniikkaa ja sen jälkeen tehtiin muutamia koreografioita, joissa testattiin mm. hakijoiden kehonhallintaa, notkeutta ja akrobaattisia kykyjä. Tanssiosuuksien välissä raati pudotti pois hakijoita, jotka eivät olleet heidän mielestä sopivia produktion. Tilaisuudessa kerrottiin myös, että musikaalin esitysoikeudet olivat vapautuneet. Tämä tarkoitti sitä, että esityksestä sai tehdä nyt omanlaisensa version. Oikeuksien vapautuminen käytännössä tarkoitti ohjauksen, koreografian, lavastuksen, puvustuksen, valo- ja äänisuunnittelun ja maskeerauksen uudelleen luontia. Mutta tärkein osio, musiikki, piti säilyttää alkuperäisenä.

Viikon kuluttua koe-esiintymisestä sain kuulla, että olin päässyt mukaan produktion. Huhtikuussa 2006 kävin tekemässä vierailevan tanssijan sopimuksen Lahden kaupunginteatterin kanssa, jolloin minulle selvisi myös, että produktiota tulitisiin esittämään vuoden 2008 loppuun asti. Eli ensi-illasta puolitoista

näytäntökautta. Katsoin myös parhaaksi lähteä opiskelemaan tanssia koulumme ulkopuolelle, koska mielestäni koulumme tanssiopetus ei vastannut sitä materiaali- ja vaikeustasoa, jonka produktion koreografi ja ohjaaja olivat asettaneet. Harjoituspaikaksi valitsin Lahden tanssiopiston , jossa kävin jazz- ja showtanssitunneilla n. kolme kertaa viikossa.

Loppukevät meni harjoitellessa tanssia ja laulua. Kesäksi suuntasin Sämpälinnan kesäteatteriin Turkuun esiintymään Viulunsoittaja katolla - musikaalissa. Kun kesäteatteri oli ohi sain yllättäen vierailusopimuksen Mikkelin Teatteriin esiintymään Marilyn - musikaalissa ajalle syksy 2006 - kevät 2007. Olin musikaalissa tanssiryhmässä sekä tein myös pienen roolin (Robert Kennedy). Mikkeliissä oli mukana myös muutama muu tanssija, jotka olivat tulossa Cats - musikaaliin Lahteen, joten pienimuotoinen ryhmä oli jo siellä kasassa. Mielestäni Marilyn-produktio oli erittäin hyvä kokemus, koska tansseissa koreografi (Laura Huhtamaa) oli käyttänyt paljon kahden tanssijan välistä kontaktia ja parityöskentelyä, josta koin jälkeenpäin olevan hyötyä erilaisten pariakrobaattisten liikkeiden toteuttamisessa Cats - musikaalissa.

Syksyllä 2006 kartoitin mahdollisuuksia lähteä tutustumaan Cats produktion muualle Eurooppaan. Mahdollisia kohteita olivat Venäjä, Saksa, Hollanti ja Ruotsi. Valitsin Ruotsin, jossa Cats - musikaalia esitettiin Göteborgin oopperassa.

Tammikuussa 2007 matkustin kolmeksi päiväksi Ruotsiin, Göteborgiin, katsomaan Göteborgin oopperan Cats-musikaalituotantoa (LIITE 3 kuva 2.). Esitys oli ensimmäinen versio musikaalista oikeuksien vapautumisen jälkeen. Göteborgin versiossa kissat oli sijoitettu jättimäiseen huvipuistoon, jonka taustalla oli iso maailmanpyörä. Esityksen lopussa Grizabella nousee kissojen taivaaseen maailmapyörällä. Esitys oli mielestäni kaikin puolin todella hieno ja koreografiat olivat mielestäni hienosti toteutettuja ja kekseliäitä. Esitykseen oli otettu mukaan myös sirkustaiteilijoita, jotka omalla osaamisellaan lisäsivät esitykset näyttävyyttä. Esityksen näkeminen avasi myös omia silmiäni ja tajusin kuinka fyysisesti raskaasta ja vaikeasti produktiosta oli oikeasti kyse. Kyseessä on siis läpisävelletty tanssimusikaali. Mielessäni kävi jo, että soitan ohjaajalle etten voi tulla mukaan, en ole niin taitava että voisin selvitä tästä tehtävästä. Mutta samalla

kysyin itseltäni, miksi Ruotsin produktion esiintyjät olivat niin taitavia? Vastausta miettiessäni päädyin monesti samaan tulokseen.

Vastaus oli selvä: Ruotsissa musiikkiteatterikoulutus on paljon kehittyneempää ja siellä on paljon pidemmät perinteet musiikkiteatterin tekemisestä ja opettamisesta. Ruotsissa tehdään myös vuosittain enemmän musikaaliproduktioita kuin Suomessa. Göteborgin matka oli yksi tärkeimmistä asioista valmistautumisessani musikaaliin.

5.1 Harjoitusaika

Produktiotamme varten oli varattu paljon harjoitusaikaa, uskallan jopa sanoa, että enemmän kuin normaalisti teatteriesityksillä on. Harjoitusaikamme oli kahdessa periodissa. Ensimmäinen periodi oli 11 viikkoa keväällä 2007 ja toinen syksyllä 4 ja puoli viikkoa. Harjoituksia oli viitenä päivänä viikossa, kahdessa osassa: päiväharjoitus kello 10.00-14.00 ja iltaharjoitus 18.00-21.30. Maanantaisin pidimme niin sanotun ”pitkän harjoituksen” eli harjoittelimme kello 12.00-18.00. Viikossa oli siis yhteensä yhdeksän harjoitusta.

5.1.1 Kevät

Aloitimme musikaalin harjoitukset helmikuussa 2007 Lahden kaupunginteatterilla. Samaan aikaan alkoi myös produktion lipunmyynti ja media alkoi kiinnostua produktiosta (LIITE 6). Ensimmäisen kuukauden aikana harjoittelimme pelkästään tanssiryhmän kanssa teatterilla, mikä tarkoitti suurimpien tanssikohtausten harjoittelua ja kasaamista, sekä liikemateriaaliin tutustumista. Tanssiryhmäämme kuului kaksikymmentä (20) tanssijaa, joista kymmenen (10) oli naisia ja kymmenen (10) miehiä. Näistä kahdestakymmenestä tanssijasta jokaisessa esityksessä on kuusitoista (16) paikalla, eli kaksi miestä ja kaksi naista oli niin sanottuja swingejä, jotka paikkaavat sairastapauksen tai muun esteen sattuessa. Helmikuun aikana harjoitellut numerot olivat mm. musikaalin ensimmäinen tanssikappale Hellikkikissat¹, jossa kaikki kissat ovat lavalla laulamassa ja tanssimassa, Kissan kolme nimeä², jossa kerrotaan miten kissat

saavat nimensä, sekä esityksen yli kymmenen minuuttia kestävä tanssinumero ensimmäisen näytöksen lopussa, Hellikkitantsiaiset³. Hellikkitantsiaiset oli niin suuri ja vaativa numero, että sitä harjoiteltiin ja muutettiin aina musikaalin ensi-ilta viikolle asti.

Maaliskuussa aloitimme harjoitukset koko työryhmän kanssa, jolloin mukaan tulivat kaikki näyttelijät, solistit ja kuorolaiset. Heitä oli meidän kahdenkymmenen tanssijan lisäksi kahdeksantoista, joten lopullinen työryhmä oli varsin suuri. Käytimme aluksi paljon aikaa musiikin harjoitteluun, sillä puhuttua tekstiä teoksessa ei ole. Kun tarina etenee musiikin avulla, oli itsestään selvyys että musiikki harjoitellaan ennen kuin mennään näyttämölle. Näyttämöllä aloitimme tekemällä ensimmäistä numeroa Hellikkikissat, jossa koko ensemble⁴ on osallisena. Aluksi toiminta oli kaoottista, kun kolmekymmentä kissaa menee näyttämöllä ristiin rastiin etsien omaa paikkaansa lavalla, mutta loppujen lopuksi asioita jäsentelemällä alku sai oman toimivan muotonsa. Koreografi Reija Wäreen suunnitelmassa oli ilma-akrobatianumero tähän kappaleeseen, joka minun ja erään toisen tanssijan oli tarkoitus toteuttaa. Jännitin kovasti miten se onnistuu, koska en ollut aikaisemmin tehnyt mitään sellaista.

Maalis-huhtikuun aikana näyttämöharjoituksiin tuli viikoittain lisää lavasteita, joita testattiin niin, että voitiinko niitä käyttää ja olivatko ne turvallisia tansseja ja muita akrobaattisia elementtejä silmällä pitäen.

Viikot tuntuivat raskailta, koska maanantaista perjantaihin harjoittelin Catsia Lahdessa ja viikonloppuisin olin Marilyn-musikaalin esityksissä Mikkelin teatterissa.

Huhtikuussa tulivat mukaan myös vaatteita, peruukkeja ja maskeja koskevat testit, joissa kokeiltiin minkälaiset ratkaisut toimisivat yhdessä sekä esiintymismukavuuden, - turvallisuuden että visuaalisuuden kanssa (LIITE 3). Ensimmäistä kertaa tunsin itseni muuttumassa kissaksi, kun laitoin ensimmäistä kertaa roolivaatteet päälle ja maskeeraaja teki minulle kissamaskin (LIITE 4). Harjoituksissa olimme olleet vain omissa treenivaatteissamme ja häntinä meillä oli ollut vyötärölle solmitut narut, jotta jokainen tottuisin hännän läsnäoloon.

Omissa treenivaatteissaan ja naru solmittuna vyötärön ympärille, ei oikein itse saanut kissamaista oloa, vaikka liikemateriaali ja muu olemus siihen viittasikin. Hyvänä esimerkkinä vaatteiden turvallisuudesta toimii Hellikkitantsiaiset, joissa tehdään paljon pariakrobatiaa. Oli erittäin tärkeää, että vaatteet olisivat mahdollisimman turvalliset juuri näissä kohdissa. Esimerkiksi nostojen otteiden kohdalla ei voinut olla kahta liukaspintaista kangasta vastakkain, koska se lisäsi riskiä siitä, että temppu saattaisi epäonnistua ja toinen tanssijoista saattaisi loukkaantua fyysisesti tämän takia.

Huhtikuussa harjoituksiin tuli mukaan myös 16 henkinen orkesteri. Alkuvaiheessa orkesterin kanssa oli vaikeuksia, koska tanssinumeroissa tempojen sovittaminen oli erittäin tarkkaa ja vaativaa työtä, sillä pienetkin tempovaihdokset tekevät tanssinumeroista joko liian nopeita tai liian hitaita eli raskaita. Tämä tarkoitti käytännössä suurinta osaa musiikkinumeroista, koska suurimmassa osassa niistä oli tanssia. Ennen kesälomalle lähtöä teimme vielä viimeisiä läpimenoja esityksestä ja koreografimme otti niitä videoille. Jokainen sai videon mukaansa kotiin, jotta syksyn harjoituksia varten kaikki voisivat palauttaa mieleensä koreografioita ja näyttämöpaikkoja.

5.1.2 Kesä

Kesäksi pääsin Heinolan kesäteatteriin esiintymään musikaaliin *Lainahöyhenet* (La Cage Aux Folles), jonka ohjaaja oli Tiina Brännare, sama kuin *Cats*-musikaalissa. Koko kesä menikin Heinolassa tanssien ja laulaen. Esityksiä oli seitsemän kertaa viikossa kesä- ja heinäkuun ajan. Sen jälkeen sain pitää lomaa kuukauden ja päätin matkustaa New Yorkiin kahdeksi viikoksi katsomaan Broadwayn musikaalitarjontaa.

5.1.3 Syksy

Syksyn harjoitusperiodi alkoi syyskuussa. Oli edessä viimeiset neljä ja puoli viikkoa, eli ne kaikista rankimmat. Ensimmäisenä päivänä kuulumme, että eräs

tanssija oli loukannut itsensä pahasti kesätauolla, eikä näin voinut enää jatkaa kanssamme produktion harjoittelua. Tilalle oli järjestetty uusi tanssija. Mietin, miten hän pystyy saamaan saman määrän materiaalia haltuun vajaan viiden viikon harjoittelulla, kun me muut olimme harjoitelleet jo 11 viikkoa keväällä.

Aloitimme syksyn lauluharjoituksilla, jotta teksti ja stemmat olisivat hallussa taas näyttämölle mentäessä. Kaikki palasi yllättävän nopeasti mieleen, vaikka emme olleet harjoitelleet yhdessä yli 3 kuukauteen. Näyttämöharjoitukset alkoivat tutustumalla viimeisimpään versioon lavasteista. Lähdimme muistelemaan teosta läpi ensimmäisestä tanssinumerosta kohti loppua. Samalla muutoksia ja uusia asioita tuli paljon. Keväällä suunniteltu ensimmäisen numeron ilma-akrobatianumero jäi pois, koska koreografi olisi halunnut toteuttaa sen lavalla syvyysuuntaisesti ja se ei ollut lavarakennelman takia mahdollista. Tämä johti siihen, että pääsin aluksi opettelemaan alun koreografian uusiksi. Paikkoja ja materiaalia vaihdettiin nopeaa vauhtia, joten omaksumiskyky oli välillä ylikuormitettu. Edelleen Hellikkitanssiaisia³ harjoiteltiin paljon ja koreografiaa muutettiin.

Suurta omistautumista työlleen produktion aikana osoitti koreografi Reija Wäre, joka syksyn harjoitusperiodin aikana käydyistä läpimenoista teki jokaisesta videon itselleen ja antoi jokaiselle tanssijalle henkilökohtaisen palautteen kirjallisena (LIITE 6). Tällaista en ole aikaisemmin työskennellessäni saanut, mutta esiintyjänä mielestäni on parasta saada nimenomaan henkilökohtaista palautetta ja mikä parasta vielä kirjallisena. Wäreen työskentely yllätti minut todella positiivisella tavalla. Hän oli kirjoittanut kaikille 16 tanssijalle henkilökohtaisen palautteen, sekä vielä yhden yhteisen palautteen, joka oli keskimäärin 2-4 sivua, ja tämä toistui kaikissa syksyn läpimenoissa. Mielestäni oli helppoa lähteä korjaamaan omia ”virheitään” ja muistaa myös omat korjaukset helpommin, kun palaute tuli kirjallisena ja henkilökohtaisena. Selailin usein ennen seuraavaa läpimenoa, mitä palautetta olin esimerkiksi menneellä viikolla saanut ja uudessa läpimenoa korjasin parhaani mukaan pyydettyjä asioita.

Ensi-iltaa edeltävä viiko oli raskas, sillä joka ilta oli läpimeno / harjoitusesitys ja joka aamu tultiin tarkistamaan edellisenä iltana heikommin menneitä kohtia tai muuttamaan/korjaamaan niitä. Viikon ajalle kertyi seitsemän läpimenoa ja seitsemän harjoitusta. Harjoittelu oli raskasta, mutta erittäin kannattavaa, sillä esityksemme sai erittäin hyvän vastaanoton niin medialta kuin katsojiltakin (LIITE 5).

5.2. ESITYSKAUSI

Ensi-ilta oli 17.10.2007. Tämän jälkeen minulla alkoi ns. palautuminen harjoitusperiodista ja keskittyminen esityksiin ja kouluun. Esityksiä oli keskimäärin 3 viikossa. Muutamia viikkoja ensi-illan jälkeen alkoi pelätty paikkauskierre, jolloin Röntöntouhon esittäjä, näyttelijä Toni Wahlström, joutui olemaan poissa seitsemästä esityksestä muiden työkiireidensä takia. Minä hyppäsin paikkaamaan Tonia. Itse asiassa en paikannut Tonia kuin muutamassa kappaleessa ja Munkeströmin roolin esittäjä Tuukka Leppänen paikkasi muissa kappaleissa ja minä paikkasin tarpeen tullen Leppästä kun hän teki Tonin paikkaa. Näin suuria paikkauksia varten oli järjestetty 3 päivää kestävä harjoitukset esityksiemme lomassa ja samalla harjoiteltiin myös muitakin paikkauksia varmuuden vuoksi. Kauden 2007-2008 68:ssa Cats esityksessä tein loppujen lopuksi 43:ssa esityksessä muiden esiintyjien paikkoja oman paikkani lisäksi. Roolit joita paikkasin olivat Rum Tum Tugger, Munkustrap ja Quaxo. Ohjaajat, Brännare ja Wäre, olivat jakaneet roolien paikkaukset kappalekohtaisesti, ei koko roolin mukaan. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että parhaimmillaan esimerkiksi Quaxon roolilla on paikkaajia, alkuperäisen esiintyjän ollessa poissa, kolme eri henkilöä esityksen aikana. Syksyllä 2008 sama paikkauskierre jatkui ja sain vielä yhden roolin lisää paikkauslistaani, akrobaattisesti vaativan Mungonjerrin roolin, jota paikkasin kahdessa esityksessä.

1 Prologue: Jellicle Songs for Jellicle Cats

2 The Naming of Cats

3 Jellicle Ball

4 Ensemble = tanssijat, näyttelijät, solistit, kuoro

6 LOPPUSANAT

Kun kuulin ensimmäistä kertaa että Cats-musikaalia suunniteltiin Suomeen ajattelin että kovan työn saavat tehdä, että löytävät siihen toimivan miehityksen. Ajatuspohjana minulla oli musikaalin alkuperäinen versio, jonka olin nähnyt dvd:ltä. Kuultuani, että musikaalin esitysoikeudet olivat vapautuneet, niin sanotusta ”formaalista”, ajatukseni kääntyivät aikalailla ylösalaisin, mutta eivät poistaneet sitä ajatusta, että musikaalin musiikki oli silti laadultaan kohtuullisen vaikeaa. Olihan produktion jo toteutettu Helsingin kaupunginteatterissa 80-luvun puolivälin jälkeen, mutta hekin olivat saaneet erikoisluvan toteuttaa musikaali omalla tavallaan. Käytyäni Ruotsissa katsomassa musikaalia tajusin etten välttämättä ollut valmis taidoiltani vielä tällaiseen työhön, joka vahvisti epävarmuutta omasta osaamisestani. Tämän takia ajatuksissani kävi soittaa ohjaajalle ja vetäytyä produktiosta.

Taannuttuani alkushokista mietin, että en anna itseni luovuttaa tällaista työmahdollisuutta ja enkä antanut puolivuotta kestäneen valmistautumiseni musikaalin harjoituksiin mennä hukkaan. Vaikka ulospäin vaikutin varmalta, sisälläni pyöri silti tunne etten pärjäisi muiden ammattilaisten joukossa. Tämä ajoi vielä kovempaan motivaatioon kehittää omia taitojani, joka johti siihen että harjoittelu-motivaationi oli erittäin korkea koko produktion harjoitusajan. Harjoituksiin lähtemistä helpotti mielestäni kovasti se että olen työskennellyt Lahden kaupunginteatterissa viimeisen kolmen vuoden aikana erittäin aktiivisesti.

Ensimmäisten harjoitusviikkojen aikana huomasin etten ollutkaan niin huonossa jamassa omien taitojeni kanssa ja sain myös koreografi Reija Wäreeltä positiivista palautetta tekemisestäni, joka helpotti henkistä ahdistustani. Tämä rohkaisi minua kovasti eteenpäin ja kohta en enää ollut niin kriittinen omaa tekemistäni ajatellen. Kun sain lisää rohkeutta harjoitteluprosessin aikana, tekemisestäni tuli rennompaa, enkä lähtenyt tanssiessa niin sanotusti puskemaan liikkeitä väkisin ulos kehostani vaan pystyin tulostamaan, koreografin toivomaa, pehmeämpää liikemateriaalia. Rentous tekemiseen ja harjoitteluun tuli myös erittäin hyvän ryhmähengen ansioista. Hyvää niin sanottua sanatonta palautetta sain myös kun koreografi Wäre näytti videolta työryhmällemme miltä esitys näyttää.

Uskon että omien taitojen kyseenalaistaminen tulee vastaan kaikille taiteilijoille, taiteenlajiin katsomatta, jossakin vaiheessa uraa. Ja tämä tapahtuu varmasti myös useita kertoja. ”Mä en osaa mitään” - tunne on voi olla jokapäiväinen tai -viikkoinen tunne, jos kokee epäonnistuvansa. Varsinkin, jos joku antaa perusteetonta palautetta esimerkiksi sanomalla että ”*Sä teit virheen tuossa ja tuossa kohdassa*” tai ”*Tuo kohta sun jutussa ei oikein toiminut*”, antamatta kuitenkaan ratkaisua näkemiinsä ongelmiin. Olen sitä mieltä, että mielipiteitä saa ja pitää olla, mutta kuinka lähteä kommentoimaan toisen tekemistä, jos ei itse löydä näkemiinsä ongelmiin ratkaisua? Palautteen tulee olla rakentavaa ei *päätöntä haukkumista*.

Kirjoittaessani tätä viimeistä lukua on lokakuun 2008 viimeinen viikko ja odotan seuraavalla viikolla alkavan uuden produktion harjoitusten alkua. Tällä kertaan aloitan työskentelyn Helsingin kaupunginteatterin uudessa musiikkiteatterituotannossa. Ennen tämän uuden produktion alkua olen käynyt läpi lähes saman kaltaiset ahdistuksen kohteet, kuin Cats-musikaaliin valmistautuessa. Tällä kertaa ”panokset” ovat vain olleet kovemmat sillä kyseessä on suomen suurin teatterilaitos. Mielessäni on pyörinyt ajatus pystynkö lunastamaan paikkani uudessa teatterissa ja produktiossa. Olen jälleen kerran taas erittäin kiitollinen että olen saanut mahdollisuuden työskennellä näin suuressa produktiossa ja teatterissa. Lähiviikkojen aikana siis selviää, kuinka hukassa sitä tällä kertaa ollaan vai ollaanko lainkaan? ☺

LÄHTEET

Eliot, Thomas Stearns, 1939. Old Possum's Book of Practical Cats, Harcourt Brace & Company

Koivusalo, Mikko, 2006. Cats-musikaalin käsikirjoitus, Lahden kaupunginteatteri

Prece, Paul & Everett, William A., 2005. The Cambridge Companion to the musical, University Press, Cambridge

Richmond, Keith, 1995. The musicals of Andrew Lloyd Webber, Virgin Books

Virtanen, Jukka, 1986. Cats-musikaalin käsikirjoitus, Helsingin kaupunginteatteri

Verkkodokumentti

Andrew Lloyd Webber, 29.9.2008.

<http://www.andrewlloydwebber.com/about/timeline.php>

<http://www.andrewlloydwebber.com/theatre/theatres.php>

Verkkodokumentti

Internet Movie Database, 9.5.2008.

<http://www.imdb.com/production.asp?ID=4186>

Verkkodokumentti

Really Useful Group¹, 9.5.2008.

<http://www.reallyuseful.com/rug/shows/cats/international.htm>

Verkkodokumentti

Really Useful Group², 9.9.2008.

<http://www.reallyuseful.com/rug/shows/cats/facts.htm>

LIITTEET

- 1 Cats Helsingin kaupunginteatterissa 1986-1988
- 2 Cats Lahden kaupunginteatterissa 2007-2008
- 3 Lahti / Göteborg
- 4 Maskikuvat - kuinka muutun kissaksi
- 5 Cats-musikaali lehdistössä
- 6 Reija Wäreén palaute
- 7 Musiikkinumerot
- 8 Andrew Lloyd Webberin teokset

1 CATS HELSINGIN KAUPUNGINTEATTERISSA 1986-1988

T.S.Eliot - Andrew Lloyd Webber - Cats

Suomennos: Jukka Virtanen, Suomentajan apuna toiminut Päivi Kinnunen

T.S. Eliot asiantuntija: Ville Repo

Ensi-ilta: 18.9.1986 Suuri Näyttämö

Esityskertoja: 213

Katsojamäärä: 187.475

Viimeinen esitys: 31.12.1988

Ohjaus ja koreografia: Jorma Uotinen

Tuotantoassistentti: Maisa Savolainen

Lavastus ja puvut: Ralf Forsström

Lavastajan assistentti: Mikko Kurenniemi

Musiikin harjoitus ja johto: Jukka Linkola

Naamioinnin ja peruukkien suunnittelu: Helena Lindgren

Valaistuksen suunnittelu: Ekku Peltomäki ja Markku Penttilä

Äänisuunnittelu: Martin Levan

Äänisuunnittelijan assistentti: Michael Saddey

Steppiasiantuntija: Tarja Rinne

Harjoituspianisti: Kai Wessman

Valaistuksen toteutus: Markku Penttilä, Heimo Hiltunen, Markku Kekäläinen, Kari Leppälä, Veijo Lindell ja Unto Valjakka

Ääni ja miksaus: Keijo Iiskola, Pekka Mattsson ja Jyrki Sandell

Naamiointi: Anne Gorlewski, Sari Ihalainen, Kaija Ilomäki, Pirjo Leino, Riitta Vaara ja Riikka Virtanen

Hiusten leikkaukset: Pirjo Honkanen

Kampaajat: Maj-Lis Heinonen, Kaija Nuutinen, Maya Nyman ja Mirjam Määttä

Näyttämöemestarit: Seppo Kotamies, Antti Laurikainen ja Christer Bäckström

Tarpeiston valmistus: Lenna Ehrenbusch ja Juhani Rytkölä

Tarpeisto: Arja Koskinen

Järjestäjä: Martti Kotka

Kissojen ensiapu ja lihashuolto: Tom Söderholm

KISSAT:

Annu Pannunen - Kristiina Elstelä / Kaisa Torkkel

Aprilli - Jaana Schorin

Cattivo - Peter Stamford / Langry Chellaf

Deutoronomi - Markku Riikonen / Kosti Kotiranta

Eläkööli - Helena Haaranen / Pia Karaspuro

Hongbong - Risto Autio
Jellimaari - Riitta Havukainen / Mari Rantasila
Jemina - Helena Pasanen / Tarja Tuominen
Jengamurri - Peter Stamford / Langry Chellaf
Jokaste - Maijeli Liikanen / Kirsi Ljungberg
Kakskuu - Ulla Tapaninen / Pirjo Bergström
Kerhonen B - Jyrki Kovaleff / Stig Fransman
Kermaviili - Riikka Korppi-Tommola / Pia Karaspuro
Kissantra - Tuula Hyyryläinen / Päivi Rissanen
Korico-Pat - Marjatta Jaatinen / Päivi Rissanen
Lady Kylkiluu - Kristiina Elstelä / Helena Haaranen
Lilli - Helena Pasanen / Tarja Tuominen / Kirsi Ljungberg
Macavity & Yrjö - Kari Riipinen / Jens Walentinsson / Kimmo Sandell
Marina - Ulla Pihl
Meijuli - Kiki Molander
Misabella - Monica Aspelund, / Eija Ahvo
Mistofeli & Puspuskuri & Tangora - Harri Heikkinen / Kalevi Aaltonen / Pauli Pöllänen
Pollikki - Isto Turpeinen
Mistofeli & Pollikki - Harri Heikkinen / Jyri Pulkkinen
Munkossun - Arto Rintamäki
Rampokissa & Rymy-Edvard - Markku Nenonen / Jukka Perkiö / Sami Saikkonen
Rokkonen - Jari Fyhr / Marco Bjurström
Runtunranttu - Jarkko Rantanen
Ruusu - Kaisa Torkkel
Rämppäätinti - Maire Alho / Riitta Saastamoinen / Marjut Rönkkö
Sibylla: Maiju Palo
Teatterikissa Gus & Murr-Roope - Heikki Kinnunen / Arto Rintamäki
Toppa-Roy - Tom Pöysti / Seppo Pääkkönen
Tuijalleriina - Sinikka Sokka / Irina Milan

Varakissat:

Kirsi Ljungberg, Raija-Leena Martikainen, Päivi Rissanen, Riitta Saastamoinen, Jari Fyhr, Anna Kähärä, Inkeri Peltonen

Kuoro:

Irina Milan, Anita Pajunen, Marjo-Riitta Kervinen, Kati Bergman, Irma Tapio, Pirjo Aittomäki, Jukka Lehtinen, Kari-Hans Kommonen, Martti Metsäketo, Kosti Kotiranta, Tellervo Jortikka, Maija Hapuoja, Timo Ojala, Anna Kähärä, Vesa Torppa

Orkesteri:

Erkki Paananen, Teemu Salminen, Pentti Lahti, Lea Pekkala, Kari Alanne,

Erja Joukamo-Ampuja, Esko Heikkinen, Hannu Koivula, Tom Bildo, Jarmo Savolainen, Jorma

Aalto, Kai Wessman, Jarno Kukkonen, Juha Tikka, Jukka-Pekka Uotila, Markku Kalenius, Tuija

Tirkkonen, Matti Teikari.

(http://www.hkt.fi/pdf/hkt_esitysluettelo.pdf, 66-67)

2 CATS LAHDEN KAUPUNGINTEATTERISSA 2007-2008

T.S. Eliot - Andrew Lloyd Webber - Cats
Suomennos: Mikko Koivusalo
Ohjaus & koreografia: Tiina Brännare
Apulaisohjaaja & koreografi: Reija Wäre
Lavastus: Minna Välimäki
Kapellimestari: Martti Peippo
Pukusuunnittelija: Aapo Siikala
Pukusuunnittelijan assistentti: Liisa Keroja
Maskeerauksen suunnittelu: Kaarina Kokkonen
Valosuunnittelu: Harri Peltonen
Äänisuunnittelu: Petri Karhula
Laulujenharjoitus: Marko Kemppi
Laulujen tulkinnan harjoitus: Sinikka Sokka
Ensi-ilta: 17.10.2007

Roolit:

Grizabella - Sinikka Sokka
Munkeström - Tuukka Leppänen
Teatterikissa Gys - Mikko Jurkka
Räntäntouho - Toni Wahlström
Jemima - Maiju Anttila / Selina Elomaa / Keren Helin / Sanna Nieminen
Kiikunkinttu - Tero Porali
Kumpulainen - Vesa Repo
Mooses Senior - Matti Siitonen
Rontinriesa - Laura Huhtamaa
Demitra - Lumikki Kouki
Kiisselihippu - Mirja Rätty
Bombalurina - Anna Vihanto
Mummakissa - Janne Marja-aho
Mistoffeli - Riku Immonen
Mungojerri & Roima - Markku Haussila
Quaxo - Janne Marja-aho
Victoria - Sara Hirn
Hämäräinen - Anton Laine

Tanssiryhmä:

Tuukka Raitala, Jyri Numminen, Aki Naskali, Leevi Huhtamaa, Sari Marin, Katri Liikola, Jenna Kirmanen, Salla Kuusinen, Sari Komi, Riina Liukkonen, Tanja Huotari, Reija Wäre, Sam Vaherlehto, Riku Koskinen

Kuoro:

Jessica Cederberg, Hanna Pekkarinen, Salla Virjamo, Jane Kääriäinen, Anna-Mari Karhulahti, Jarkko Väljä, Marko Kemppi, Satu Yli-Suutala, Kati Solehmainen

Orkesteri:

Jouko Nyquist, Rainer Risberg, Pertti Päivinen, Mikko Mäkinen, Jukka Hirvikangas, Pirjo Leppänen, Rikupetteri Aaltonen, Timo Hiipakka, Tomi Nietula, Heikki Keskisaari, Jenni Hiipakka, Jarkko Peltoniemi, Teemu Salmi, Olli Pitkänen, Nedja Demnati, Antti Autio, Anna Helemaa-Hollo, Virve Korhonen, Timo Koskelainen, Saku Koskelainen, Anti Utriainen, Risto Määttänen, Joha Johansson, Jaakko Rossi, Esa Korja, Ilona Laitinen, Pasi Leino, Jarkko Kiiski, Sami Tervonen, Esa Parikka, Riku Heino.

kuva 1. Lahden kaupunginteatterin mainos

(Cats-musikaali, käsiohjelma, Lahden kaupunginteatteri)

3 LAHTI / GÖTEBORG

kuva 2. Cats - musikaali Lahden kaupunginteatteri 2007

(www.lahdenkaupunginteatteri.fi)

kuva 3. Cats - musikaali Göteborgin ooppera 2006

(www.opera.se)

4 MASKIKUVAT - kuinka muutun kissaksi

kuva 4.

kuva 5.

kuva 6.

kuva 7.

kuva 8.

kuva 9.

kuva 10.

kuva 11.

Fredi Siitonen, Tuukka Leppänen, Laura Huhtamaa, Sinikka Sokka

5 CATS-MUSIKAALI LEHDISTÖSSÄ

Cats-musikaalista tulee Rentolan kauden tilinpäätös

Cats-musikaali tulee Lahteen syksyllä 2007. Andrew Lloyd Webberin säveltämän musikaalin ohjaa Lahden kaupunginteatteri Tiina Brännare.

Ensi-iltaa on kaavailtu lokakuulle 2007.

- Tarkoitus on, että sitä esitettäisiin mahdollisesti puolitoista vuotta, eli teatterin remontin alkuun saakka, sanoo Lahden kaupunginteatterin johtaja Kari Rentola.

Suomalaisteattereista musikaalia on esittänyt ennen Lahtea vain Helsingin kaupunginteatteri, jossa Cats sai Suomen kantaesityksensä vuonna 1986. Kolme vuotta ohjelmistossa ollut musikaali keräsi Helsingissä yhteensä lähes 190 000 katsojaa.

- Se on kaiketi Helsingin kaupunginteatterin historian suosituin musikaali, joten kuvittelisin, että se kelpaisi Lahdessakin. Cats on osa sitä prosessia, jolla yritän rakentaa teatterin talouden kuntoon ennen lähtöäni, vuonna 2007 Helsingin kaupunginteatteri siirtyvä Rentola sanoo.

Vuonna 1981 Lontoossa kantaesitetty Cats perustuu T.S. Eliotin kirjaan Old Possum's Book of Practical Cats. Musikaali kantaa titteliä "pisimpään pyörinyt" niin Lontoon West Endin kuin New Yorkin Broadway'nkin historiassa.

Lahden kaupunginteatteri musikaalista on luvassa uusi suomennos, josta vastaa Mikko Koivusalo. Glamourkissa Grizabellan roolin kuuluine Memory-sävelmineen tulkitsee Sinikka Sokka.

- Tulee siihen jokunen muukin valtakunnallisesti tunnettu nimi, Rentola lupaa.

Etelä-Suomen Sanomat, 27.04.2006

Lahden Cats on kermaa ja kaviaaria

” Jos lahtelaista Catsia pitää kuvata yhdellä sanalla, se on ehdottomasti runsas. Kissat vilisevät silmissä. Ne pomppivat, temppuilevat, kynsivät, maukuvat ja sähisevät. Niitä on kaikkialla.

Näyttämön koko antia ei saa millään ilveellä imettyä itseensä yhden katsomiskerran perusteella.

Ohjauksesta ja koreografiasta vastaavat Tiina Brännare ja Reija Wäre. Naiskaksikon luotsaama hulpea kattifantasia on tanssijoiden taidonnäyte. Kissojen liikkeet vangitsevat katseen:

30-päinen, solisteista ja ammattitanssijoista koostuva ryhmä liikehtii lavalla sulavasti ja

saumattomasti. Liikkeitä tahdittaa Martti Peipon johtama 16-henkinen orkesteri. Teatteri- ja

koreografiarintamalla Brännarella on takanaan neljännesvuosisadan kokemus. Eikä Wärekin ole

koreografioiden kimpussa eilisen teeren tyttöjä. Ammattilaisiin voi luottaa

ehdotta. Tassuttelijoiden laulukin kulkee moitteettomasti ensi-iltaa häirinneistä ajoittaisia

äänentoisto-ongelmia lukuun ottamatta. Lahden ammattikorkeakoulun musiikkiteatterin

opiskelijoista koostuva kuoro ansaitsee omat kehunsa. ...Sähäkkä musikaali tarvitsee sähäkkät

valot, puvustuksen ja lavastuksen.

Pelkästään näiden elementtien takia kannattaa vieraila Lahdessa. Harri Peltosen valosuunnittelu on upea, samoin kuin Aapo Siikalan värikylläiset puvut.

Minna Välimäen lavastus on hivenen kliseemäinen, mutta toimii. ...Jokaiselle halukkaalle löytyy varmasti paikka johonkin esitykseen. Tätä mahdollisuutta ei kannata missata. Miau!"

Kouvolan Sanomat

Aikojen alussa oli kissoja näyttämöllä

Hurmaava Cats jää Lahden kaupunginteatterin aikakirjoihin

"Selvää on, että ajanlasku menee Lahdessa nyt uusiksi. Vuosi 2007 nimettäköön uudelleen vuodeksi nolla ja lokakuun 17. olkoon tästä lähin liputuspäivä: silloin sai ensi-iltansa Cats-musikaali Lahden kaupunginteatterin suurella näyttämöllä. Se on parasta, mitä Lahdessa on nähty sitten vuoden 2002 Seitsemän veljeksien. ... Ohjaaja-koreografi Tiina Brännare ja koreografi Reija Wäre ovat tehneet Lahden Catsista ennen kaikkea nuorten tanssijoiden taidonnäytteen. Minna Välimäen maailmanlopun lavastus suosii harmaata metallia ja korostaa näin Aapo Siikalan fantastisen "kirpputoripuvustuksen" iloista väriiloistoa. Liikekielen kirjo vaihtelee räväkästä svengistä ja rokahtavista tanssinumeroista Hellikki- tanssiaisten mielikuvituksellisiin hovitansseihin. Itse vakuutuin erityisesti Tuukka Leppäsen kertojahahmon Munkeströmin fyysisyydestä. Leppänen on myös vahva ja ilmeikäs laulaja. Poikkeuksellisen suuri rooli visuaalisen illuusion luomisessa on myös Kaarina Kokkosen näyttävillä maskeilla ja Harri Peltosen valoilla. Martti Peipon johtama parikymmenpäinen orkesteri ja kuoro soivat Catsissa muhkeammin kuin kenties koskaan Lahden kaupunginteatterin musikaaleissa. ... Mutta jos vain yksi kissa tästä mainiosta Hellikki-kaartista saisi syntyä uudelleen, olisi se mielestäni ehdottomasti Mikko Jurkan teatterikissa Kys. Raspikurkkuinen Jurkka on hyväntuulisissa muistoissaan elävän vanhuksen rooliin aivan yliveto valinta. Kysistä kertovan kappaleen aikana myös Mikko Koivusalon suomalaisilla kulttuuriviittauksilla herkutteleva suomennos pääsee täysiin oikeuksiinsa. "

Etelä-Suomen Sanomat

(http://www.lahdenkaupunginteatteri.fi/fi/etusivu/palautetta/lue_lehdiston_arvioita/musikaali_cats/?id=242, 9.5.2008)

6 REIJA WÄREEN PALAUTE

Kuva 12. Kirjallinen palaute koreografi Reija Wäreeltä koskien tanssiaiskohtausta (The Jellicle Ball).

TUUKKA RAITALA

TANSSIAISET

- alkupuolisko 1/2
- nosto ennen hidastusta älä tee turhaa painon-säätelyä ennen kuin nostat
- O^T-SARJA kädet
- Lattiasarja 1. Lūke lattialle pidā vapaa kāsī kūni kyljessā
- ks. Jennan paperi
- ei tuplaponnistusta ennen
- $\sum_{a=0}^k a = \frac{1}{2}k(k+1)$
- unis 2.8 rūtakehäksentti 7; varo holtittomia käsī 3 ja 7 parempi laita vielä kädet kūni kylkūn ks. etenkāin, ei alas
- hyviä korjauksia + kaiken kaikkiaan hyvā + selkeā tekemistā & koko harjoitusajan kuluessa suurta edistystā tanssimisessä + hieno (ainakin ulospāin) rauhallinen ja päämäärätietoinen tapa harjoitella, kiitos tästä kaikesta

7 MUSIIKKINUMEROT

I Näytös

Overture - Alkusoitto

Prologue: Jellicle Songs for Jellicle Cats - Hellikkikissat

The Naming of Cats - Kissan kolme nimeä

The Invitation to the Jellicle Ball

The Old Gumbie Cat - Mummakissa

The Rum Tum Tugger - Räntäntouho

Grizabella: The Glamour Cat

Bustopher Jones - Kumpulainen

Mungojerrie and Rumpleteazer - Mungonjerri ja Rontinriesa

Old Deuteronomy - Mooses Senior

The Aweful Battle of The Pekes and the Pollicles - Koiratappelu

The Jellicle Ball - Hellikkitanssiaiset

Grizabella: The Glamour Cat (reprise)

Memory - Muisto

II Näytös

The Moments of Happiness - Onnemme tuokiot

Gus: The Theatre Cat - Teatterikissa Kys

Growltiger's Last Stand - Karjunpääntuho

The Ballad of Billy MacCaw / Italian Aria - Balladi papukaija Billystä

Skimbleshanks: The Railway Cat - Rautatiekissa Kiikunkinttu

Macavity: The Mystery Cat - Hämäräinen

Magical Mr. Mistoffelees - Taikurikissa Mistoffeles

Memory (reprise) - Muisto

The Journey To The Heavside Layer - Ylös ja pois

Finale: The Ad-Dressing of Cats - Kuinka kissaa puhutellaan

musiikkinumerot suomeksi (Koivusalo, 2006)

8 ANDREW LLOYD WEBBERIN TEOKSET

- **Joseph and The Amazing Technicolor Dreamcoat**

sanat: Tim Rice

Colet Court School, Hammersmith, 1.3.1968

West End, Lontoo 6.2.1973 - 16.8.1973 (243 es.)

Broadway, New York 27.1.1982 - 4.8.1983 (747 es.)

- **Jesus Christ Superstar**

sanat: Tim Rice

Elokuva 1973

Broadway, New York 12.10.1971 - 1.6.1973 (711 es.)

West End, Lontoo 9.8.1972 - 23.8.1980 (3 358 es.)

- **Jeeves**

sanat: Alan Ayckbourn

West End, Lontoo 22.4.1975 - 24.5.1975 (38 es.)

Broadway, New York 28.10.2001 - 30.11.2001 (73 es.)

- **Evita**

sanat: Tim Rice

West End, Lontoo 21.5.1978 - 18.2.1986 (3 176 es.)

West End, New York 25.9.1979 - 25.6.1983 (1 567 es.)

- **Cats**

sanat: T.S. Eliot

West End, Lontoo 11.5.1981 - 11.5.2002 (8 949 es.)

Broadway, New York 7.10.1982 - 10.9.2000 (7 485 es.)

- **Variations**

Sydmonton Festival elokuu 1977

- **Tell Me on a Sunday**

sanat: Don Black

Sydmonton Festival syyskuu 1979

West End, Lontoo 28.1.1980 (konsertti versio)

- **Song and Dance (= Tell me on a Sunday & Variations)**

West End, Lontoo 7.4.1982 - 31.3.1984 (781 es.)

Broadway, New York 18.9.1985 - 8.11.1986 (474 es.)

- **Starlight Express**

sanat: Richard Stilgoe

West End, Lontoo 27.3.1984 - 12.1.2002 (7 409 es.)

Broadway, New York 15.3.1987 - 8.1.1989 (761 es.)

- Requiem

St. Thomas Episcopal Church, New York 24.2.1985

West End, Lontoo 21.4.1985

- Phantom of the Opera

sanat: Richard Hart

West End, Lontoo 9.10.1986 -

Broadway, New York 26.1.1988 - esitetään edelleen (8587 es. 21.09.2008)

- Aspects of Love

sanat: Don Black & Richard Hart

West End, Lontoo 17.4.1989 - 20.5.1995 (1 325 es.)

Broadway, New York 8.4.1990 - 2.3.1991 (377 es.)

- Sunset Boulevard

sanat: Don Black & Christopher Hampton

West End, Lontoo 12.6.1993 - (ei selvillä)

Los Angeles 9.12.1993 - 26.5.1994 (246 es.)

Broadway, New York 17.11.1994 - 22.3.1997 (977 es.)

- Whistle Down the Wind

sanat: Jim Steinman

West End, Lontoo 1.7.1998

- The Beautiful Game

sanat ja käsikirjoitus Ben Elton

West End, Lontoo 26.9.2000 - 1.9.2001

- Bombay Dreams (alkuperäinen idea & tuottaja)

musiikki: A.R. Rahman

sanat: Don Black

West End, Lontoo 19.6.2002 - 16.6.2004

Broadway, New York 29.4.2004 - 1.1.2005 (284 es.)

- The Woman in White

sanat: David Zippel

West End, Lontoo 16.9.2004 - 25.2.2006

Broadway, New York 17.11.2005 - 19.2.2006 (109 es.)

Richmond, 1995, 138-141

<http://www.reallyuseful.com>,

<http://www.ibdb.com/person.php?id=12073>